



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1618. usque ad annum 1620

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118847

§. 53. Cæsaris edictum contra electionem Friderici in Bohemiæ Regem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67326)

Sæc. XVII. ingenita animi mutabilitate Palatino
 A. C. 1620. contra Cæsarem aliquousque velifica-
 bantur. Sub idem tempus Fridericus
 Wenceslaum Kinskium Baronem ex
 arce sua captivum Pragam abduci jus-
 fit, eoquod subditos a celebrando Joan-
 nis Hussi festo prohibuisset, Templum-
 que cum suis ingressus Prædicantem &
 quosdam rusticos verberibus male mul-
 tasset, etsi ipsemet vicissim ab illis pes-
 sime affectus ad arcem confugere co-
 actus fuisset.

§. LIII.

*Cæsaris edictum contra electionem
 Friderici in Bohemice Re-
 gem.*

*Lotich. l. c.
 l. 5. cap. 1.
 Merc. t. 13.
 lib. 1.
 Barre Hist.
 d'Allemagne
 Londorp.
 acta publ.
 l. 5. p. 754.*

Cum vero Cæsar Friderici, ac rebel-
 lium pertinaciam magis magis-
 que invalescere, suaque Regna &
 Provincias, qua late patent, bello-
 rum incendio conflagrare cerneret, ne
 suo silentio seditiosos ausus, Majesta-
 tisque suæ contemptum approbare vi-
 deretur, die vigesima nona Januarii no-
 vam Palatini electionem omni juri ad-
 versam, proin irritam declarabat, e-
 dito ac publice affixo diplomate, cujus
 summa hæc erat: *Tametsi nequicquam
 dubitemus tam extra quam intra hujus Im-
 perii fines abunde innotuisse omnibus, in
 quem*

quem miserrimum statum Bohemice regnum Sæc. XVII.
 nostrum utique Romani hujus Imperii Ele- A. C. 1620.
 ctoratus, & membrum præcipuum, una cum
 Provinciis Sociis, aliisque hæreditariis Du-
 catibus nostris devolutum fuerit, quibus-
 que hostilibus inibi excitatis motibus atque
 excessibus insontes nostri subditi hætenus af-
 fligi cæperint: interim, quo vera istorum
 motuum Origo tanquam a fonte cognosci,
 contrariis vero ex adverso opinionibus, per-
 suasionibusque occurri queat, paulo altius,
 penitusque tumultuationis istius tela rete-
 xenda erit. Itaque sic sese res habet.
 Temporibus Muthice Imperatoris utique
 pariter Bohemice regis contigit, ut quidam
 Bohemicorum Procerum sub colore, ac
 prætextu Religionis, tanquam adversus eo-
 rum privilegia, literasque dictas Majestati-
 cas, aliquid passi essent, in absentia Cæsaris
 furore inusitato, inauditoque perciti, Vi-
 carium aliosque Cæsareos consiliarios viros
 præcipuos de factò e fenestris præcipitarint,
 in arma primitus descenderint, Cæsareos
 ceteros Consiliarios, atque Ministros auli-
 cos invito, atque insalutato Imperatore ab
 officiis recedere jusserint, regni jura ac re-
 galia invaserint, novas regnandi leges præ-
 scripserint, adeoque e numero suorum omni
 Imperatoris Regisque sui respectu, ac re-
 verentia procul exclusis, Directores, qui
 regno præessent, elegerint. Hoc modo cum
 limites allegatæ Religionis defendendæ (modo
 illis

Sæc. XVII. A C. 1620. illis vigore literarum Majestaticarum, de-
 fensio ulla indulta ac concessa sit) longe ex-
 cesserint, utique tam libidinosâ subditorum
 attentatio nihil aliud, præterquam mera &
 vera erga Dominum ac Magistratum suum
 perduellio censeri debet. Interim quantum
 ad gravamina in Apologetico Ordinum, sub
 utraque dictorum publicata attinet, ea qui-
 dem, utut sese habeant, in medio relinqui-
 mus, non ignorantes, quantum privati ali-
 cujus hominis errores ac delicta, supremo
 Magistratui præjudicare possint, cum insti-
 tutum nostrum haud quidem sit, eorum,
 quæ ante nos, absque nostra etiam culpa,
 contigerunt, causam facere nostram, ut ea
 nobis etiam de jure imputari haud æquum
 sit. Quo nomine ab omnibus bonæ ac Ger-
 manicæ mentis amantibus, nobis promittimus,
 haud dubitantes, eos omnes e continuis huc-
 usque motibus bellicis, eorumque typis e-
 vulgatis documentis didicisse, quam juxta
 divinas humanasque ac fundamentales Imperii
 leges, inconveniens, atque absolum sit, ex-
 clusis mediis mitioribus omnibus, eo extre-
 mæ proterviæ ac temeritatis prorumpere,
 patriam universam superinductis cædibus,
 ac laniens in ultimam perniciem præcipitare,
 contraque Magistratum factiosus, ac rebel-
 libus armis insurgere, eumque nolentem-vo-
 lentem in ultionem, ac vindictam perduelli-
 bus debitam pertrahere velle. Esto enim in
 literis Majestaticis allegatam sese defenden-
 di

di Licentiam primitus indultam, postmo- Sæc. XVII.
 dum vero abrogari cœptam esse, immo vero A. C. 1620.
 omnes vias, quibus ad jus suum pertinge-
 rent, intercipi contigisse, nihilominus eum
 in eventum valde adhuc incertum, dubium-
 que, minime defuturi fuissent tam Electores,
 quam Principes præcipui, qui quidem pro
 Bohemis, eorundemque juribus intervenien-
 tes haud quaquam passi forent, rem hanc ad
 ultimam devolvi calamitatem.

Posteaquam ergo a Directoribus de facto
 creatis, eorumque complicibus, præeunte
 sanguinario fœdere, hoc actum est, ut post
 præcipitationem Vicarii reliquorumque Con-
 siliariorum Cæsareorum Ordinibus fide-
 libus eo inusitato facinore, ac spectaculo ter-
 ror incuteretur, illique ad omnia deinceps
 licentius perpetranda sibi firmiter devincerentur,
 licet in arma hostilia ruere, copias
 conscribere, consæderationes augere, om-
 niaque aut pleraque seditiose agere cœperunt,
 quo Ordines pariter reliquos, tam sub utra-
 que, quam sub una dictos opprimere, pœ-
 nam perduellibus debitam effugere, adeoque
 consilia sua nimis funesta jam pridem clam
 agitata palam in effectum deducere vale-
 rent. His, aliisque de causis sine dubio
 gravissimis Imperatoris partes illæ fuerunt,
 hanc rabiem utpote quæ, excussis omnium
 legum repagulis, insuperque habitis tot pa-
 ternis admonitionibus de die in diem serpere,
 adeoque contagio, ac virulentia sua, etiam
 pro-

Sæc. XVII. *provincias hæreditarias corrumpere perrexit, A. C. 1620. ulterius inultam haud ferre, sed iusto armorum apparatu retundere. Nihilominus, tametsi jam etiam in armis Cæsareæ Vires crevissent, satisque copiarum esset libidinationem ac temeritatem Bohemorum infringere, in ipso tamen bellici apparatus aestu Imperator clementiæ, ac humanitatis sue memor, cædesque tot insontium hominum toto pectore aversatus, Imperii Septemviris, ac Principibus hoc in mandatis dedit, viderent nimirum, atque interpositione sua tanquam arbitri efficerent, quo utrinque positis armis mutuam in concordiam, ac gratiam redire liceret. Sed quam iniqui immorigerique præter omnem expectationem tum fuerint Bohemi, quamque absurdas conditiones extorquere tentarint, publicis codicillis, ac diplomatibus in lucem editis, sufficienter constat. Interea Mathia Cæsare factis concedente, atque vigore coronationis regicæ, præstitique a Regni Bohemice adiutarumque Provinciarum Ordinibus, homagii regia regni illius Bohemice reliquorumque Principatumum successio ad nos pleno jure est devoluta: Ecce! neque tunc aliquid in nobis desiderari passi sumus, quin imo ilicet sine mora, regicæ capitulationis memores intra mensem Confirmationem legum provincialium Burggravio superiori tradi curavimus, annexa sub hac conditione, nos provisuros, quo pax in regnum Bohemice*

hemice reduci, ac confirmari, justitia pari-
 ter omnibus erogari possit. Tametsi igitur A.C. 1620.
 neque ad hanc nostram clementem animi
 significationem vel subditi illi nostri re-
 scripserint quidem, nihilo secius prædi-
 ctam privilegiorum confirmationem, prout
 illa a Mathia Imperatore prædecessore no-
 stro facta esset, per quemdam cursorem Pra-
 gam in duplo ad Burggravium Superio-
 rem emisimus, simulque literis incolas Pra-
 genses tam Dynastas quam equestris, &
 civilis Ordinis compellavimus, riteque illis
 intimari fecimus, nequicquam dubitantes,
 fore, ut & ipsi subditi reciprocam erga
 Regem suum solemnissime creatum, submis-
 sionem essent declaraturi. Verum enim
 vero contraria evenere omnia. Literæ e-
 nim confirmatoricæ tantum non a refracta-
 riis istis admittæ sunt, ut etiam inducias
 propositas, militique nostro indictas repu-
 diarint, etiam ad petita nostra, dum ar-
 bitros quosdam atque delectos, pacis re-
 dintegrandæ igitur ad nos emitti postula-
 vimus, ne rescribere quidem dignati sunt.
 Ecce! igitur furiosorum more per totius
 regni fines conclamare, milites delectu pro-
 bare, Ordines Moravicæ ad defectionem sol-
 licitare, eorum copias defensionis ergo col-
 lectas ad se pertrahere, Prinam civitatem
 subito invadere, in eaque Capitaneum Pro-
 vincialem, aliosque ministros male exceptos
 in custodiam arripere, Olmütium regionis
 metro-

Sæc. XVII. metropolim de facto occupare, Senatum loco
A. C. 1620. movere, in cæde Basilica novum Religionis
 exercitium introducere, Clericos ejicere,
 bona Ecclesiastica compilare, homines Mo-
 nasticos votis absolvere, provinciæ Proce-
 res juramenti ac fidelitatis suæ satagentes
 instar patriæ proditorum proscribere cæ-
 perunt.

Neque vero istis furor acquievit. Sed
 postquam bellorum incendia per Moraviam
 posuissent, etiam seditione Austriam infla-
 marunt. Inde Laam civitatem in finibus
 obsidione cinxerunt, inde mox temerario
 conatu ad Viennam moverunt, arcemque
 Cæsaream, atque Archiducalem nostram,
 tormentorum explosionibus petierunt. Quo
 igitur animo hæc omnia singula suscepta sint,
 bonæ mentis amantibus dijudicandum relin-
 quimus. Istis superaccedit, sæpe nomina-
 tos Bohemos apud diætam Imperialem
 Francofurtensem, ad quam ordine, & ex
 lege vocati eramus, electoralem nostram ses-
 sionem, votum ac suffragium per delegatos
 suos in dubium vocare conatos esse, absque
 consensu nostro subditos nostros hæreditario
 jure nobis devinctos, in sua verba jurare
 jussisse, adeoque ad novam electionem regiam,
 omnis juramenti, fidei, ac respectus obli-
 tos, dum nos Septemvirorum Imperii una-
 nimibus suffragiis ad supremam hujus Im-
 perii, Imperatorisque dignitatem provehe-
 remur, temere progressos esse. Adde, quod
 ab

ab electione & coronatione nostra Cæsarea Sæc. XVII.
 minime cessarint Ungaros eandem in sedi- A. C. 1620.
 tionem pertrahere, Bethlenumque evocare,
 qui tum Caschoviam fortalitium, totamque
 Ungariam Superiorem occupavit. His
 peractis cum exercitu ad Viennam regressi,
 id, quod diu ante in animis habuerant,
 efficere tentarunt. Sed ab exercitibus no-
 stris repressi de novo hæreditarias nostras
 provincias cædibus, rapinis, atque expi-
 lationibus vastare cæperunt. Ad summam,
 adversus legitimum suum Magistratum,
 absque ulla data acceptaque offensa tam qui-
 dem diris modis, atque excessibus sævie-
 runt, ut crudelius ne potuerint quidem,
 Inprimis vero hæc consilia, hæc facinora
 per Directores, quos nominant, eorumque
 complices nata sunt. Isti enim absque di-
 gnitatis Cæsareæ regicæque respectu ullo
 atrocibus injuriis, ac calumniis, insurge-
 re, regiam nostram electionem, coronatio-
 nem ac publicationem infamare, super re-
 gia stipulatione tanquam a nobis neglecta,
 pactisque tanquam in regni præjudicium
 a nobis introductis multa & perversa se-
 minare non destiterunt.

Quas inter calumnias, ac sugillatio-
 nes brevi post tempore eo extremorum res
 recidit, ut eversis legibus patriæ funda-
 mentalibus octingentorumque annorum con-
 tinuis observationibus, regni novam for-
 mam, novamque faciem sua pro libidine
 Hist. Eccles. Tom. LVI. Oo cude-

Sæc. XVII. A. C. 1620. *audere perexerint. Neque enim Sanctio-*
nes illæ Carolinæ insuper (Auream Bul-
lam vocant) illique annexæ Friderici II.
Imperatoris Privilegiorum declarationes
ab id genus novatoribus tutæ fuerunt, ut
jam demum post ducentorum, & septua-
ginta duorum annorum interstitium in
dubium vocari debuerint. Usque eo enim
rabies seditiosorum processit, ut etiam sa-
nam laudatissimi illius Imperatoris, pari-
terque Bohemice Regis, immo rerum Bo-
hemicarum exaltatoris lacerare comperti
sint, tanquam ille Bohemorum privilegia
in gratiam posterorum, ac hæredum suo-
rum detorsisset, latiusque, quam de jure
& lege Bullæ Carolinæ facere potuerit,
extendisset, cum tamen privilegium illud
consensu Electorum Imperii, omniumque
Bohemice Ordinum latum, ab ordinibus-
que receptum sit, ut supinam istam re-
fractariorum nostrorum subditorum proter-
viam non satis admirari, sed perhorre-
scere liceat.

Quanquam autem neque hoc unquam præ-
 cogitare, nedum sperare potuerimus, per
 hos istos motus seditionis, ac manifestæ
 perduellionis plenissimos, fore, ut aliquis hu-
 jus Imperii Princeps, (cui æque subditi
 forent, utique a quibus dubio procul motus
 seditiosos ejusmodi libenter minime gentium
 expedire vellet) absque legitima causæ co-
 gnitione hanc perduellionem approbare, Do-
 mus,

mus, ac familiae nostrae jura privilegiaque Sæc. XVII.
 involare, adeoque de facto tentatam, fa- Sæc. 1620.
 ctiosamque novam electionem regiam in se
 recipere esset ausus, nihilominus contra tam
 nostram, quam ceterorum Imperii Electorum
 opinionem dehortationemque idipsum usuve-
 nisse constat.

Cum igitur vel inter Turcas, Tartarosque Regibus, ac Magistratibus sua constet dignitas, atque subditorum obedientia, hi vero (Bohemi) perduelles omnem obedientiam, submissionem, jusjurandum ac fidem datam ejurarint, tum Palatinus contra manifesta jura leges fundamentales, pacisque transactiones, ac Sanctiones novo perniciosoque exemplo regnum nostrum invaserit, subditos perduelles juramento nobis obstrictos, in sua verba jurare jusserit, bonique ordinis, legum, ac pietatis limites transgressus fuerit, nihil dubitamus, Deum optimum Maximum transgressionis illius futurum vindicem: ceteros vero tantum non Christianos Reges, Principes, ac Magnates, sed etiam Turcas, Tartarosque, ac ceteros Barbaros Potentatus enorme, atque irregulare istud factum, omnes singulos detestaturos esse. Quo colore enim Palatinus iniustitatum, horribilemque, id genus procedendi modum colorare possit, ipse viderit. Iste enim nos antea pro coronato, & legitimo Bohemice Rege ipse habuit, ejusce dignitatis intuitu ad electionem Regis

Sæc. XVII. Romani ipse admisit, ipse ab initiis motuum
 A. C. 1620. Bohemicorum sese, tanquam arbitrum modo
 non obtulit, sed continuo opere præbuit, ipse codicillis ab Electorum Collegio in
 causa Bohemica decretis subscripsit, ipse
 nedum verbis, nedum factis a nobis læsus,
 aut laceffitus est. Ut ut igitur hæc libi-
 dinatio istius, atque id genus complicum
 stare, ac defendi possit, eventus dabit.
 Certe divinam vindictam, quam factis atro-
 cibus in sua capita irritarunt, effugere
 haud quidem poterunt.

Interim, ne silentium in consensum, aut
 præjudicium trahi contingat, aut electio,
 coronatioque nostra in Bohemice Regem in
 controversiam, aut dubium vocari possit,
 proinde ex potestate Cæsarea, Regiaque
 amplissima, plenissimaque, summoque jure
 novam factiosamque istam electionem, coro-
 nationemque Bohemicam, illiusque regni
 nostri inde procedentem occupationem ac de-
 tentionem solemnissime impugnamus, dam-
 namusque, immo annihilamus, atque ex-
 pungimus.

Ex adverso nobis, laudatissimæque no-
 stræ familiæ omnia juris armorumque me-
 dia, ac beneficia, ipsamque realem vindi-
 cationem necnon juxta Imperii Regni-
 que Bohemice constitutiones, in perduelles pe-
 narum, ac suppliciorum irrogationem
 omni meliori modo verbis conceptissimis re-
 servantes. Deum quapropter, universum-
 que

que mundum testamur, prout hætenus nihil prius, atque antiquius habuimus, quam ut pacem deperditam per regna, & provincias nostras restauraremus, subditosque nostros ab interitu, ac flebili ruina vindicaremus, immo etiam regna, provinciasque, temerariis ausibus interceptas recuperaremus, illud ipsum, inquam, propositum adhuc dum & deinceps nobis unice curæ futurum esse. Ex aduerso ægerrime nobis accidit, hætenus ex culpa seditiosorum hominum, utpote qui sub Religionis fuco rebellionem colorant, multa atque innumera in subditos nostros damna, atque infortunia detorta esse. De quibus sancte protestamur, nos ab id genus cædium, laniendarum, ac calamitatum, immunes esse, causamque ultimis illis calamitatibus dedisse nullam, ut ad ea saltem, ad quæ summo Magistratus ex officio obligamur, respexerimus.

Sæc. XVII.
A. C. 1620.

Esto etiam, nos unius alicujus impotentiae, sive criminis hoc in passu convinci, aut meminisse, posse, sancte condicimus, ac promittimus, nos oppido erroris illius penitentiam emendaturos, neque ex Ordinibus quenquam aduersus privilegia sua gravaturos esse. Neque minus porro contestatum esse volumus, sicubi a copiis, atque exercitibus nostris contra leges militares delinqui, subditos dispoliari, infontes necari, feminas, Virginesque incestari, aliisque excessibus peccari contigerit, ista omnia tan-

Sæc. XVII. quam contra omnem intentionem nostram e-
A. C. 1620. venientia, nos ad animum altius admittere,
 atque sic affectos esse, ut si modo quærellæ
 super id genus facinorum ad nos in tempore
 fuissent delatæ, vel adhuc deferri continge-
 ret, nos justis suppliciorum generibus non
 tam in gregarios, quam Officiales milites
 cum rigore animadversuros esse. E dia-
 metro & vice versa ad id obligati tenemur,
 neque a quoviscunque hoc nobis vitio verti
 debet, quod regna ac provincias nostras
 cum omnibus pertinentibus, contra omnes
 omnium injurias asserere, in iisque suscita-
 tos perduellionis fomites omni vi, atque in-
 dustria extinguere, subditos miserrime op-
 pressos in pristinam libertatem reponere,
 per vim, ac media illicita regiones ablatas,
 vi mediisque licitis recuperare, ad summam,
 nostra familiæque nostræ laudatissimæ jura,
 libertatem, ac privilegia ad ultimam usque
 sanguinis guttulam vindicare annitimur.

Quandoquidem igitur causam fovea-
 mus abunde justissimam, res ista subditos
 perduelles in Cæsarem, Regemque suum ar-
 mis hostilibus insurgere, omniaque barbari-
 cis excessibus replere, deplorati, ac pessimi
 omnino exempli futura sit, divini inprimis
 Numinis auxilium minime nobis desuturum
 esse certo confidimus. Deinde vero, cum
 communis omnium Regum Principumque
 causa hic vertatur, speramus fore, hæc ut
 perduellio, & temeritas subditorum omni-
 bus

bus ad unum Regibus, Ducibus, Principibus, Magistratibusque, prorsus, & cum abominatione displiceat. Sæc. XVII. A. C. 1620.

Ad Electores denique Imperii hujus quod attinet, cum, quoad novam istam & factiosam electionem Bohemicam autoritas, honor, ac dignitas illorum patiatur, humanissimis verbis ab ipsis contendimus, ut illi tanquam in necessaria & communi causa nobis assistant, atque opitulentur: e contra a nobis tam quoad res Ecclesiasticas, quam politicas Cæsaream protectionem, præsidiumque sibi promittant. Ita in eo, ut ajunt, clivo labor noster sudabit, quo omnis animorum dissidentia rescindi, ex adverso sincera pax & concordia per omnes regiones tam redintegrari, quam conservari sustineat.

Eodem tempore Cæsar Henricum Julium Saxen-Lavenburgicum Principem sibi fidum, necnon Hieronymum Elveranum aulicum Senatorem Vienna ad quinque reliquos Imperii Electores, Christianum IV. Daniæ Regem, Principes Saxonicos, & Respublicas ablegabat, ut Cæsarei hujus diplomatis exemplar iis traderent, eademque opera cum ipsis agerent, quatenus injustæ causæ favorem, si quem forte conceptum animis tenerent, ex hinc demitterent, e contrario autem Cæsareæ Majestatis honorem per summum nefas a subditis læsum vindicarent. Ex

Sæc. XVII. his Principibus nonnulli iniquam rebel-
A. C. 1620 lium causam se nunquam promoturos,
 quin tamen æquam tueri vellent, pol-
 licebantur; ea enim tum erat tempo-
 rum iniquitas, ut quorundam ceneri
 beneficium posset, non nocuisse: Da-
 niæ etiam Rex Cæsarem ad maturan-
 dum Principum conventum hortabatur,
 quæcunque ad contestandam sinceram
 amicitiam pertinere viderentur, nun-
 quam intermissurus. Idem quoque pol-
 licebatur Ulricus Fridericus Brunvi-
 censis Dux, dummodo Cæsaris, ac
 fœderatorum arma nequaquam recupe-
 rationem bonorum Ecclesiasticorum,
 sed duntaxat licitam Cæsaris defensionem spectare, comprobatum esset.

§. LIV.

*Suppetiæ ab Angliæ Rege Friderico
 promissæ.*

Jæger Hist. Eccles. Barre l. c. Rapin. Hist. d'Angl. l. 18. **P**arem moderationem haud quaquam Friderico Palatino Electori inspira-
 bat usurpatisceptri gloria, necnon aucta per subsidiorum spem pertinacia: quo-
 circa vilipenso Cæsaris edicto Jacobum Angliæ Regem Socerum suum vehe-
 menter sollicitabat, ut suæ causæ pa-
 trocinari, eumque auro & milite pro-
 viribus adjuvare vellet. Verum Rex,
 quod se inconsulto Fridericus Bohemi-
 cum